

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Redno letno poročilo za leto 2022

OSEBNA OKOLIŠČINA: DRUŽBENI POLOŽAJ

- 1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 1.2 Priporočila Zagovornika
- 1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 1.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 1.5 Izobraževanje in ozaveščanje

Osebne okoliščine so tiste prirojene ali pridobljene osebne značilnosti, lastnosti, stanja ali statusi, ki so praviloma trajno in nerazdružljivo povezani z določenim posameznikom in njegovo osebnostjo, zlasti identiteto, ali pa jih posameznik ne spreminja zlahka. Osebne okoliščine, ki jih določa Zakon o varstvu pred diskriminacijo so:

SPOL

NARODNOST

RASA ALI ETNIČNO POREKLO

JEZIK

VERA ALI PREPRIČANJE

INVALIDNOST

STAROST

SPOLNA USMERJENOST, SPOLNA IDENTITETA IN SPOLNI IZRAZ

DRUŽBENI POLOŽAJ

PREMOŽENJSKO STANJE

IZOBRAZBA

ZDRAVSTVENO STANJE

NOSEČNOST IN/ ALI STARŠEVSTVO

DRŽAVLJANSTVO

KRAJ BIVANJA ALI STALNO PREBIVALIŠČE

ZAKONSKI STAN ALI DRUŽINSKI STATUS

DRUGE OSEBNE OKOLIŠČINE

VSE ALI VEČ OSEBNIH OKOLIŠČIN HKRATI

LEGENDA

Področja družbenega življenja, kjer morajo državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe spoštovati prepoved diskriminacije.

Delo in zaposlovanje

- Pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica (vključno z izbirnimi merili in pogoji zaposlovanja, ne glede na vrsto dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem);
- Dostop do vseh oblik in do vseh ravni karijerne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnjega poklicnega usposabljanja in preusposabljanja, vključno z delovno prakso;
- Zaposlitveni pogoji in pogoji dela, vključno s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in plačami.

Članstvo v sindikatih

- Članstvo in vključevanje v organizacijo delavcev, ali delodajalcev ali v vsako organizacijo, katere člani opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije.

Socialne pravice

- Socialna zaščita, vključno s socialno varnostjo;
- Socialne ugodnosti.

Zdravstveno varstvo

- Zdravstveno varstvo.

Izobraževanje

- Vzgoja in izobraževanje.

Trg dobrin in storitev

- Dostop do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi.

Drugo

- V to področje spadajo zadeve, ki jih ni mogoče uvrstiti v zgornje kategorije in zadeve, ki naslavljajo vsa področja hkrati ali pa splošno področje varstva pred diskriminacijo.

Pregled statusov priporočil

Status priporočila na dan 31. januar 2023:

- Uresničeno: ●
- Neuresničeno: ●

Nekatera priporočila za spodbujanje enakega obravnavanja so sistemska in splošna, njihov cilj je predvsem delovati preventivno in ozaveščati, pogosto pa so poslana več naslovnikom hkrati. V teh primerih so označena kot:

- Sistemsko priporočilo: ●

1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov glede osebne okoliščine družbenega položaja

Zagovornik v letu 2022 ni izvajal ocen diskriminatornosti predpisov glede osebne okoliščine družbenega položaja.

1.2 Priporočila Zagovornika glede osebne okoliščine družbenega položaja

Zakon o urejanju trga dela (ZUTD, EPA 2547 - VIII)

Priporočila (0709-29/2021/3):

1. Podrobno naj se analizira in pojasni vse namene, cilje in predvsem učinke dodanega 13.a člena glede spremembe t. i. primerne zaposlitve. Obrazloži naj se sorazmernost predlaganega ukrepa v razmerju do pravic delavcev oziroma brezposelnih ter v okviru ostalih funkcij države pri urejanju trga dela. ●
2. Glede predlagane spremembe zakonske določbe, po kateri bi se obdobje vključenosti v program javnih del podaljšalo z do dveh na največ štiri leta, naj se v obrazložitev predloga vključi ocena učinka na položaj dolgotrajno brezposelnih oseb, vključenih v program javnih del, zlasti z vidika zagotavljanja njihovih enakih možnosti pri dostopu do redne zaposlitve. ●
3. Utemelji naj se sorazmernost predlaganega 9. člena, ki na novo ureja, da pritožba zoper odločbo glede prenehanja vodenja v evidenci brezposelnih oseb ne zadrži izvršitve. ●

1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj zaradi osebne okoliščine družbenega položaja

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj zaradi osebne okoliščine družbenega položaja.

1.4 Svetovanje, informiranje in podpora glede osebne okoliščine družbenega položaja

Domnevno diskriminatorna obravnava zapornice na zdravniškem pregledu

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je navedla, da je bila zaradi svojega statusa zapornice diskriminatorno obravnavana na zdravniškem pregledu. Zdravnica je na izvidu ob njenem imenu in priimku zapisala, da je »zapornica«. Zagovornik je stranki pojasnil, da v tem primeru ni mogoče govoriti o diskriminaciji, saj stranka na podlagi zdravniškega zapisa v izvidu ni bila deležna slabše zdravstvene oskrbe, vsako nespoštljivo ali nepravilno ravnanje pa še ne predstavlja diskriminacije po ZVarD. Stranki je svetoval, kako in kam lahko poda zahtevek za popravo izvida. Ista stranka je Zagovorniku prijavila domnevno diskriminacijo tudi pri odvzemu krvi za laboratorijske analize, ko naj bi ji kri želeli odvzeti na hodniku pred ambulanto. Tega ni dovolila, zato so ji kri odvzeli v ambulanti. Ker pa se je zaradi tega dogodka, ki se ji je po njenem mnenju zgodil samo zato, ker ima status zaprte osebe, počutila ponižano, je prosila za svetovanje, ali je upravičena do opravičila. Zagovornik je ugotovil, da so roki za podajo zahteve za obravnavo kršitve pacientovih pravic, predvideni v Zakonu o pacientovih pravicah, potekli. Je pa stranko napotil na določbe Kodeksa etike v zdravstveni negi in oskrbi Slovenije, ki vse izvajalce zdravstvene nege in oskrbe zavezuje k humanemu, strokovnemu in odgovornemu ravnanju, o čemer na podlagi prijave odloča Častno razsodišče Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije ([0702-170/2022](https://www.zdravstvena.gov.si/0702-170/2022)).

1.5 Izobraževanje in ozaveščanje glede osebne okoliščine družbenega položaja

Zagovornik je v letu 2022 s pomočjo sredstev javnega obveščanja in objav na družabnih omrežjih izpostavljaj položaj posameznih ranljivih skupin in predstavljal specifične osebne okoliščine.